

Zdravstvene ankete

Hrvatska zdravstvena anketa 2003/10. (HZA 2003/10)
(Croatian Adult Health Survey 2003/10)

Silvije Vuletić

ŠNZ "A. Štampar" Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Hrvatsku zdravstvenu anketu 2003. provelo je Ministarstvo zdravstva RH u suradnji sa Školom narodnog zdravlja «Andrija Štampar» i Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo kao dio projekta za prevenciju kardiovaskularnih bolesti financiranog kreditom Svjetske banke. Statistics Canada sudjelovala je u projektu kao konzultant za dizajn istraživanja, statističku obradu i kvalitetu podataka. Projekt je vodio prof. S. Vuletić, uz sudjelovanje tima koji je uključio istraživače iz ŠNZ-a «A. Štampar», HZJZ-a, županijskih zavoda te niza drugih ustanova. Cilj istraživanja bio je pružiti sveobuhvatne podatke o zdravlju stanovništva Hrvatske, uključujući pristup i korištenje zdravstvene zaštite, zdravstveni status te odrednice zdravlja (pušenje, fizička aktivnost, prehrana, alkohol) s posebnim naglaskom na kardiovaskularne bolesti.

Planirani reprezentativni uzorak obuhvatio je 10,766 osoba starijih od 18 godina iz šest regija u RH (sjeverna, južna, istočna, zapadna, središnja i grad Zagreb) definiranih u suradnji s Državnim zavodom za statistiku. Uzorak ovog istraživanja bio je reprezentativan za populaciju Hrvatske u cjelini i svaku od šest regija. Izvor podataka za uzorak bio je Popis stanovništva RH iz 2001. godine. Uzorak je bio stratificiran, izabran metodom višestupanjskog slučajnog odabira. Odgovori i mjerenja su prikupljeni od ukupno 9,070 ispitanika što znači da je odaziv bio 84,3%.

Sadržaj ankete obuhvatio je sljedeće module:

Modul	Opis
Kućanstvo	veličina kućanstva, županija, broj prostorija, prihod kućanstva, procjena ekonomskog statusa, stupanj urbaniziranosti
Socioekonomske, demografske karakteristike odabranog ispitanika	Dob, spol, zaposlenički status, profesija, bračni status, izobrazba
Fizička mjerenja	Sistolički i dijastolički krvni tlak, puls
SF 36	Opće zdravlje, ograničenja aktivnosti, mentalni i fizički problemi
Pristup i korištenje zdravstvenih usluga	U zadnjih 12 mjeseci: odlasci liječniku, specijalistu, zubaru, ginekologu, bolničko liječenje; teškoće u dobivanju usluga; zdravstveno osiguranje, privatno plaćanje
Kronične tegobe prema vlastitom iskazu, lijekovi, preventivni pregledi, imunizacija	
Pušenje	Izloženost pasivnom pušenju, koliko cigareta dnevno, pokušaji prestajanja
Prehrambene navike	Doručak, trošenje masnoća i kofeina, kruha, soli, voća i povrća
Konzumiranje alkohola	Konzumacija, pretjerano pijenje
Fizička aktivnost	Vrijeme bavljenja fizičkom aktivnosti tijekom rada i slobodnog vremena, izdržljivost
Migracije unutar 10 godina	Procijeniti utjecaj rata
Kvaliteta života	Vlastiti iskaz

Prikupljanje podataka provele su patronažne sestre putem intervjua sa svakim ispitanikom, putem mjerenja krvnog tlaka te prikupljanjem informacija direktno od ispitanika uključujući podatke o njihovom navikama. Podaci za ispitanike iz cijele RH prikupljeni su tijekom devet tjedana u razdoblju od travnja do lipnja 2003. godine od strane 238 patronažnih sestara.

Prilikom analize prikupljenih podataka uzet je u obzir broj osoba iz populacije koje u uzorku predstavlja pojedini ispitanik («ponderiranje»). Naime, svaka osoba u uzorku predstavlja, uz sebe, i određen broj drugih osoba iz populacije koje nisu uključene u uzorak. Taj broj je za svakog ispitanika u ovom istraživanju drugačiji. Stoga je prilikom svakog izračuna koji se odnosi na cijelu populaciju, bio uključen i podatak o broju osoba u populaciji koje predstavlja pojedini ispitanik.

Hrvatska zdravstvena anketa 2003. opisana je u [posebnom članku već u prvom broju HČJZ-a](#), a glavnina rezultata objavljena je u [tematskom suplementu Collegium-a Antropologicum-a](#).

Hrvatska zdravstvena anketa 2003/2010 (HZA03/10) je istraživačko intervencijski projekt o kardiovaskularnim bihevioralnim rizicima (KVBR) koji je nastavak HZA 2003. te se odvija i financiran je u okviru projekta Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH: «Regionalizam kardiovaskularnih bihevioralnih rizika – model intervencije» pod vodstvom prof. S. Vuletića.

Titular projekta su: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske, Sveučilište u Zagrebu, Medicinski fakultet,

Škola narodnog zdravlja 'Andrija Štampar', Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Hrvatska komora medicinskih sestara. Projekt se odvija u etapama. U sklopu Hrvatske zdravstvene ankete 2008. ponovljeno je anketiranje istog uzorka kao 2003. koristeći dopunjeni upitnik. HZA 2008. opisana je u članku u HČJZ-u, a patronažna intervencija koja je slijedila također u posebnom članku u HČJZ-u.

Trenutno su u toku dvije glavne aktivnosti projekta HZA03/10:

A. Završeno je 1246 jednogodišnjeg praćenja i intervencija KVBR ispitanika 'ZDRAVSTVENA KNJIŽICA' o primarno-sekundarnoj prevenciji kardiovaskularnih bolesti u odrasle osobe. Interventno praćenje provedeno je u 10 županijskih patronažnih središta Domova zdravlja, i 3 patronažna središta Domova zdravlja Grada Zagreba. U tijeku je obrada i evaluacija sadržaja zdravstvene knjižice. Rezultati evaluacije biti će prezentirani 23-24. travnja 2010. godine u okviru Sajma zdravlja u Vinkovcima.

B. Obrada i analiza ankete HZA08 je u tijeku, a organizirana je putem HZA08 radionica.

Obje projektne aktivnosti očekuje se da će biti objavljene i publicirane tijekom 2010/11 godine.